

[Harald Nielsen.]

spurgt, om landbrugsministeren i henhold til ombudsmandsloven kan bede ombudsmanden optræde på ministeriets vegne i undersøgelser og ordning af forhold indenfor ministeriets eget administrationsområde, men den aktuelle anledning til spørgsmålet er den såkaldte landbohøjskolesag, hvor man netop så det meget ejendommelige, at landbrugsministeren gik til ombudsmanden for, om jeg så må sige, at klage over sin egen administration.

Det forekommer mig en noget ejendommelig optræden. Jeg hører til dem, der mener, at det var en meget værdifuld ting, at vi med vore nye grundlov fik en ombudsmandsinstitution, og jeg finder også anledning til at sige, at vor første ombudsmand, såvidt jeg kan skønne, har gjort et fremragende dygtigt arbejde, som jeg mærker rundt om i befolkningen befæster tilliden til ombudsmanden og den institution, han repræsenterer. Det er meget glædeligt, og det er der grund til at takke ombudsmanden for.

Denne lykkelige udvikling, hvorved befolkningen mere og mere føler, at ombudsmanden er deres mand, deres vågne øje overfor administrationen, skulle vi imidlertid nødig have forfusket ved, at også de højeste administrationschefer begynder at bruge ham på en sådan måde, at en og anden kan tro, at ombudsmanden nu er blevet administrationens mand. Det er han ikke; han er folkestyrets og dermed befolkningens mand, som, når der klages til ham, eller når han selv finder anledning dertil, griber ind, undersøger og foranlediger forholdene bragt i den rette orden.

Jeg synes også, at set fra den anden side, fra embedsmandsside, må dette forekomme at være den rette ordning. Jeg synes, embedsmænd har lov til at vente af deres øverste chef, ministeren, at han giver dem støtte i den forstand, at han, der ingeni lunde savner magt og myndighed dertil, når noget går skævt, tager fat og bringer sagerne på det rene og i overensstemmelse med ånd og bogstav i de love og regler, som administrationen skal følge. Det kan ikke være meningen, at en minister kan skubbe dette arbejde og dette ansvar fra sig ved at sige: det kan jeg ikke have med at gøre, det må ombudsmanden tage sig af.

Jeg går også ud fra som givet, at ombudsmanden til en minister kan sige nej, om han ønsker det. At han ikke har gjort det i det foreliggende tilfælde, skal jeg aldeles ikke bebrejde ham — det *skal* han jo ikke ifølge loven — og måske havde han allerede, inden ministeren kom, besluttet at gribe ind på eget initiativ. Hvad jeg ønsker at få præciseret med de spørgsmål, jeg har stillet, er alene, om jeg dog ikke har ret, når jeg siger, at ombudsmanden er folketingets og dermed befolkningens mand; han er ikke og skal ikke være et redskab i administrationens hånd, en dæksmand for de øverste administrationscheferes pligt til først og fremmest selv at foretage sig det fornødne for at bringe orden på områder, hvor ikke alt synes at gå, som det skal, efter de love og regler, som administrationen har at følge.

Landbrugsministeren (Smørum): Det ærede medlem spørger mig, om jeg i henhold til ombudsmandsloven kan indanke en sag indenfor mit eget administrationsområde for ombudsmanden, og anmoder mig om i bekræftende fald nærmere at begrunde, hvorfor jeg ikke forinden en sags fremsendelse selv lader foretage undersøgelser.

Må jeg først sige, at som spørgsmålet er formuleret, drejer det sig om en almindelig fortolkning af ombudsmandsloven, og da folketinget endnu ikke har fastsat de i lovens § 3 bebudede almindelige bestemmelser om ombudsmandens virksomhed, vil en sådan fortolkning være behæftet med usikkerhedsmomenter. Men jeg har naturligvis ikke noget imod at udtale mig om min fremgangsmåde vedrørende den sag, som spørgsmålet sigter på, nemlig forholdene på landbohøjskolen.

Når det ærede medlem spørger, om jeg kan indanke en sag for ombudsmanden, vil jeg gerne svare, at det, der er sket i sagen, er, at jeg har rettet henvendelse til ombudsmanden og forespurgt, om han under hensyn til de særlige forhold, som forelå, ville påtage sig at gøre sagen til genstand for en undersøgelse.

Jeg ønsker her i almindelighed at sige, at naturligvis vil det være det sædvanlige, at ministeriet på samme måde, som tilfældet var, før vi fik ombudsmanden, selv undersøger de sager, som bliver forebragt,